Игор Григорјев

Отаџбина срце милује

Избор поезије

Превела са руског Дајана Лазаревић

Удружење поетских стваралаца
2020.

Игор Н. Григорјев у младости

БИО ЈЕДНОМ ЈЕДАН ПЕСНИК

Био једном један песник. Озбиљан, прави, руски. И у пољу и у шуми, он је попут рибе у води. И знао је сваку рибу, умео је да је улови. Разумео је птичје и животињске језике и савладао је људске језике: матерњи – руски и непријатељски – немачки. Непријатељски, јер су 1941. године нацисти дошли у његову родну псковску земљу, а он, осамнаестогодишњак (тек навршио осамнаест), устао је против њих с оружјем и повео своје пријатеље за собом. Прво у пљуско поље (заселак Пљуса, Псковска област), а затим у партизански одред под командом Тимофеја Ивановича Јегорова. „Време мрачно, ужасно време, до самртног даха памтићу тебе! И до последње речи нећу се одрећи да дајем такве атрибуте фашистима, тачније – национал–социјалистима: крвожедност, злобност, сервилност и себичност", написао је песник у аутобиографском роману „Всё перемелется" (Санкт Петербург, 2014).

И у рату и у миру, последњу кошуљу није давао речима, већ делима својим ближњима, комад хлеба је делио без оклевања, жалећи и војничку удовицу са децом, и циганку са гладним дететом и погорелца и сабрата по перу – давао је своју инвалидску пензију до последње паре.

Рат по Песниковој судби је прошао тако, да му је изранављено тело дуго година чувало у себи фрагменте граната, сећање му је горело душу жестоким пламеном, а мученички његови јецаји су вејали стиховима по папиру: „Запали мећаву!" – „Гори мећава!" Ове партизанске пароле налазиле су

се на страницама књига песника Игора Григорјева од његове прве збирке «Родимые дали» (Ленинград: Лениздат, 1960) до последње «Боль» (Санкт Петербург, 1995).

...Али ми чујемо, чујемо, чујемо
Ватрени глас мећаве руске.
Да! Ми дишемо, дишемо, дишемо –
Штедимо жилаве руке.
(«Непокорност», 1942)

Збирке поезије објављиване су и летеле по целој земљи, а уредници, издавачи, критичари и књижевни стручњаци су мислили: „Ко је овај Игор Григорјев? Можда нови Јесенин? Фет? Тјутчев? Блок? Или можда уопште није песник?"

Размишљали су, али нису знали шта да одговоре. Неко је чак „русопатију" и „сумњиве идеолошке пристраности" у поезији опазио. Стога су одлучили, да је боље да ћуте... Ћутали су. Повремено се чуо усамљени храбри глас: „Песме Игора Григорјева су он сам. Читав његов тешки живот уложен је у његово дело без улепшавања, без уобичајености, без референци на лирског јунака. И скоро сваки његов ред је запет, као патрон, експлозиван, испуњен горућим осећајем и треперавом мисли, усмереној ка будућности, рашчишћавајући му трновит пут. Због тога поезију Игора Григорјева примају к срцу људи који воле своју отаџбину, који брину за судбу земље. Свиђају им се и његове теме, слике и начин писања. Потребна им је његова „одзивна" поезија пуна добре

вере у живот и човека", написао је књижевни критичар Владислав Шошин у уводном чланку збирке „Срце и мач" (*Сердце и меч,* 1965).

Чувени песник Виктор Боков поновио је у чланку о књизи «Красуха»: „Григорјев не воли да шушка. Његова лира је запаљена барутом, мушкост његове поезије посебно се чује у његовим песмама о рату."

И опет Владимир Шошин: „...али то мора да се уме – да се свет осети нетакнутим, изнова, можда само за тебе, који си тек изникао! И такође то треба умети када се јасни свет замагли, постане суровији, уз потпуну предају срца стиху, чак ће из најкаменијег читаоца кратком речју исећи искру... "

И тако је Песник живео. Озбиљан, прави, руски. А уредници, издавачи, критичари, књижевни стручњаци су ћутали. Зар онда нису могли да знају ко је он, Игор Николајевич Григорјев? А онда га више није било. Преминуо је 16. јануара 1996. године. Дани, месеци, године, попут осушеног лишћа, осипали су се, прекривајући гроб и сећање на њега...

Зима је долазила са влажним мећавама, јаким снежним сметовима, горећим мразима.

Снежна држава. Као валови, сметови:
Над сипућим гребенима вучије су стопе.
Живи беда у сметовима: дуго ли лута,
Одступи ли, гине, у срце се попе.

Ох, нема ништа лакше у дивљој снежини
До збацити веру, уплашити се смрти,

Заборавити потпору у сумрацима тамним,
Из дланова смрзнутих оружје растрти...
(«У сметовима»)

Изненада, кроз снежну вејавицу пробио се григорјевски поклич: „Запали мећаву!” А душа се одазвала: „Гори мећава!” И заплесао је, запевао пролећни пламен – земља се пробудила, облаци се расејали, у потоцима су потекли снегови, затреперише су на небу звонке жуне... И руски јунак је устао целим својим растом – Песник Игор Григорјев!

Убрзо се прича испричала, али није се ствар до краја урадила. Прошло је двадесет целих година до прве пролећне капи – почели су да причају о песнику, његове књиге су почеле да се реиздају, као талас су прошли по градовима Русије и Белорусије вечери сећања, завршавајући се 2013. године у Лаври Александра Невског (Санкт Петербург).

Пролеће је сакупљало снагу. Године 2014. године била су Прва међународна читања имена Игора Григорјева „Реч. Отаџбина. Вера”. У Пушкиновој кући на Невским обалама окупили су се научници, филолози, писци, јавне личности, који су изјавили да је „стваралаштво Игора Григорјева нова реч у књижевности <...> Нажалост <...> морамо признати да Руси још нису научили да заштитите своју културну баштину. <...> Имати песника ове класе и калибра једноставно је част за било коју књижевност на свету. Имамо – а као да немамо, зар није болно?” (А. Н. Андрејев). Али није се радило само о Григорјеву. Током свог живота Игор

Николајевич био је у стању да подржи, да охрабри на стварање талентоване писце – сада су Читања са његовим именом поставили задатак да се присете заборављених и потцењених песника предратне генерације.

Ове године, од стране организационог комитета Читања објављен је међународни конкурс лирске патриотске поезије имена И. Григорјева „Не могу да замислим себе без Русије" на које је стигло две и по хиљаде песама је из разних региона Русије, Немачке, Италије, Белгије, Белорусије, Бугарске, Израела, Казахстана, Молдавије, Украјине. Конкурс је постао годишњи, ажурирани су само његови називи – стихови из Песникових песама: „Души ништа не треба, осим отаџбине и неба" (2015); „Душа је добру отворила врата" (2016); „Само да се руска душа на ветар не пусти – ни за шта – никуда!" (2017).

У 2018. години конкурс се називао „Једна је земаљска оса за све". Резултати истог су објављени на Трећим научним и књижевним читањима имена Игора Григорјева „Реч. Отаџбина. Вера", одржаног 20. новембра у Пушкиновој кући. Опет је учествовало више од 500 учесника из целог света! Жири од 15 људи, познатих песника Русије, Белорусије, Украјине, којим је председавао песников син – доктор медицинских наука и доктор теологије, професори, настојник цркве Рођења Јована Претече из Јука лењинградске области – отац Григориј Григорјев – саставили су листу финалиста од 64 учесника. Одређено је 15 лауреата и 7 победника, укључујући и номинацију „Ходај храбро, пљусак

невоља почиње!”. Млади победник био је Артјом Палкин из града Лисва, пермски крај.

Прво место међу одраслим такмичарима припало је Татјани Ивановној Сушенцовој из Казана. Друго су поделили Никита Јурјевич Брагин (Москва) и Владимир Јевгенијевич Сорочкин (Брјанск). Треће место припало је Ирини Семеновној Катченковој (Санкт Петербург), Ини Николајевној Фроловој (Минск, Белорусија) и Леониду Борисовичу Дзутцеву (право име Лав Стологоров, Владикавказ).

Филолози–научници и писци из Нижег Новгорода (Захарова В.Т.), из белоруског Витепска (Зајцева И.П.), из Москве (Андрејев А.Н., Сичјова Л.А., Кирјушин В.Ф., Ољхин А.С.), из Украјине (Вареник Н.В.), из Белгорода (Кириченко Ј.С. и Бекорјукова Е.А.), из Петерсбурга (Корсунскаја А.Г., Козлов А.Ј., Андрјушкин А.П., Орлов Б.А., Љубомудров А.М., Григорјев Д.Г.), из Пскова (Пителин Н.А., Васиљев В.В.) разговарали су о Речи, језику, души, Отаџбини, дискутујући о проблему руске културе и националног идентитета у доба кризе у светлу стваралаштва Игора Николајевича Григорјева.

Од 2017. године библиотека „Центар за комуникацију и информисање” у улици Јубилејној у славном граду Пскову почела је да носи име Игора Григорјева.

У 2018. години из уста псковског писца Валерија Овчињикова на конференцији је усвојен озбиљан предлог: обратити се Администрацијама Псковске регије, Порховског и Пљуског округа, са молбом да се именом Игора Григорјева назове улица

или школа. У округу Порхов, у селу Ситовичи, рођен је 17. августа 1923. године, у Пљуску је организовао омладинско подземље, партизанио током Другог светског рата и створио књижевну организацију у Пскову.

...Песник херој, у војној одећи, са орденом на грудима, са георгијевском лентом закаченом за његов портрет, замишљено је гледао на учеснике конференције и чинило се да види удаљеност, ту удаљеност која је још недоступна нашем погледу, видевши само зимско време иза прозора, али који предосећа душа руског човека:

...Смрзнућу се, отопивши над бездном глатким,
Повероваћу у пролећну Русију...
(одломак из песме „Тебе грлећи себе не жалим”)

Наталија Саветнаја

песникиња, прозаик, публициста,
лауреат Всеруских и Међународних књижевних
награда

У пролеће

У селу је сада
Покрила пољане
Тако велика трава!
У зоре
Гривасте лутају магле
И плете се плава–плава.

А дан ипак ништа:
Прецизан и прегледан,
Свему свој сат и ред.
Овде чак грана јасике крај пута
Што може, од живота узме.

Небо без дна
Звони и ликује –
Од кровова лаких
До звезда.
И године, мени обећавајуће,
Кукавица кука,
И свет је прост задивљујућ’.

1966

Красуха

Изашла си на брдо, тужна но жива.
Уморна си, босе ножице боле.
Ти си од камена, од мртвог гранита,
Ти си нема, но звона душе горе.

Красуха[1] је Русија у свакој сузи
У сваком погледу, даху велебиља
И не знају за зло непознате брезе,
Зашто горка постаде песма смиља.

Шта знају: рођени су четврдесет пете,
На колибама су, спаљеним до тла.
А ти не заборави, упамти редом:
Вековног, неутешног пријатеља.

Изнад брда твога брига је без краја:
Ни сина, ни заборава – ни за лек.
Пред ногама се не пружа сеоски пут –
Већ каменит и трнат у бели свет.

Горко, грозно, болно у честару иве,
Вечни сан, бол, слобода – живота власт.
Овде је Красуха, овде умирала,
Овде се смрт до бесмртности узнела.

1972

[1] „Красуха“ је назив скулптуре, представљена као уплакана жена која седи. Налази се у селу Красуха у Псковској области у Русији, као успомена на страдале у Другом светском рату.

...Прелива се љубичаст мрак

Прелива се љубичаст мрак
Ливадском земљом.
Од заласка – све помало
У миру густом.

Бујна трава к`о мећава,
У ноћи спава.
Не дозову једна другу
У жетви главе.

Не спава се брашновитој
Зрејућој ражи...
Због чега си, родна земљо,
Опет на стражи?

1994

Белорусија

Говоре о теби,
Да си Бела Русија.
Да ли је тако или не,
Нећу да судим ја.
Има у теби само
Нешто тако светло:
Незаустављива, ваљда, брига?
Неуморни, ваљда посао?

Видео сам:
Има у теби малој, велико,
Свето,
Које блиста најчистијом белином,
Незапамћеном чистотом,
Неубијеном исправношћу,
Простотом
И добротом,
Бескрајном ширином,
Светли верношћу неупоредивом,
Непоткупљивом, неизмерном.

Не знам:
Да ли месец то сија,
Или сунце и ветар,
Или зора пламти,
Али знам,
Да срце народа
Пламти,
Гори, не изгоревши.

1957

За Диану

(Дини Григорјевој)

Слегле су се дневне страсти,
Кротак, бујни ток.
Месец, к`о нечија срећа,
Ведар и висок.

Скачу, ведро и лилаво,
У воду прасци.
Поред срца драганога
Весели жмарци.

Од касног до новог јутра
Милосрдни час –
Зацелити дневне ране
И не скрити нас.

Полуснено, нетакнуто
Чекати зору.
Певати песму јутрену
У магли тмурној.

Не маглећи о растанку,
Месец ће сјати.
Твоје лабудовске руке
Дахом грејати.

1994

Партизанска прича

Светлој успомени на брата Лава Николајевича Григорјева

После боја
Само смо ми
Остали живи:
Пужемо
Кроз црни честар.
Још јуче
Једну на двојицу
Појели смо последњу корицу.
Последњи гутљај
Пре два дана
Суве нам је усне скорео...

Над црним пламеном
Прелива се залазак,
Тече,
Капље у ток.
И са сваком искром,
Спуштеном доле,
Бескрвном,
Плави,
Плоди се
висина.
И нас је овде –
двојица.
А двадесет – где је мост, –
У одломцима бетона,
Руке разбацао.

Гори ми опиљак у нози
Код друга пробијено раме.
Пет километара
За три дана!
До наших још тридесет има.

А ноћ утихла,
Гледа на нас,
Леди се тугом–умором;
И мисли се:
Звезда, као вучје око,
Намигује тами.

Ова језива шума је
Наша!
Ракета!
Хладноћа улази под кошуљу:
Пред нама –
Непријатељски ров:
Нанишанио:
И креће ватра,
Испаљује последњи тон...
Рђави нагон
Споји се у длан,
И за све њих –
Један патрон...

Као кртице би се сад
Зарили у песак,
Као зечеви у жбун сакрили!..
Али држи пепео,
Спаљује висок,

Твој пепео,
Мајко–отаџбино!

И у глини –
Нису само трагови точкова,
Већ тешке ране, брате,
Земље,
Где смо морали да се родимо,
Где је свака ситница
Светлост.

Друг је одједном зубима зашкрипао,
Затресао се –
Нећеш спречити сузе...
А памтим:
Сувим очима сам гледао,
Како је брата у гроб носио;
И није једном на тенк
Са завеском граната
Ишао он
Један на један...
– Лажеш,
Од страха ја плачем,
Гаде!
То избија
Из груди гнев!

Окренуо се, шапнуо:
– Мичи се, друже!
Не смемо да умремо!
Два пара живих
Жилавих руку –

Ти непријатељи дисати неће!..

Утихла је ракета.
Другог црнила
Не бива, сигурно, црњег.
И ми деремо опет стомаке
И ребра
О ребра корења.

А метри свакога часа
Дужи,
А тело –
Све теже...

И одједном
целим духом
Запевао је славуј,
Зазвонио весели поток.
И ето, пробуђени,
Ми смо се одједном
Исправили, подигли:
Јутро младо
Гледа на нас –
Живи!
Воли!
Чуди се!

– Да, – одазвао се друг, –
Живот!
Зар га убити!
Ми ћемо још живети.
Држи се!

Видиш:
Цвета, пева.
Ојачаћемо,
проћи ћемо,
Поверуј,
Шта год да се деси!..
Ех, на Кубањ би махнули сада,
Кући ићи на косидбу!
Ја бих косилицу и пар коња!
Гонио бих за редом ред!..
Ваздух над степом
Ограда хмељнија,
Трептаји у небо лете!
Ја бих!.. –
Спотакао се и спустио обрве.
Лови длановима росу...
Сунчевом метлом
Ноћ је помео
Брижни јун у шуми.

Заискрио траве
Светлочели јун,
Згужвао је површ воде.
Уздах на уснама друга...
– Друже!
Јеси ли то ти?
Ти?!

Нећу заборавити
Тај почетак дана
У земљи рођеној, шумској!

Друг,
Који ме је од смрти спасао.
Спи крај потока,
Под бором.

1943

Цвет

Ф. Абрамову

Из семенке ситне и мале
Цвет гримизни се појавио.
Над њим су славујии у зору,
И свемир, чудесно светао,
Великодушно сунце сија,
И зебљичаве црне очи,
И... зец се смеје,
Облаци гомиласти вију,
И пљускови обилни лију,
Уплиће се умилни ветар,
И завија немили ветар...
Расте и развија се цветак,
Помало црн, таман, светао,
Ил` обојен бојом чудесном,
Али ипак гримизном.

1957

У њиви

Косе пожеле жито.
Забринуто. Широко.
Над покошеним ражом
Људи нема около.

К`о груди комеша се
Препуна зрна њива.
Већ поодрасла птица
Сита је и плашљива.

Ускоро треба на лет,
Попреко мора лихог...
На небу се високо
Птице братиме тихо.

Стежу се, крију сенке
Ћутљиво и пажљиво.
До страдалне сувоће
Чекати треба дуго.

Ни магла се не магли,
И роса се смањила.
Свима је ту пријатно:
Хлеба, ветра, посла има.

1972

Код својих

Све ливаде, трупци,
И суво и медно,
И стадо и стози,
На пољу с пелином.

С душом свака шума,
Сваки дом на стази
Позивају: – Сине,
Изволи, улази!

Окуси и испиј,
До зоре остани:
Нећемо гладнити,
На здравље ти, узми!

Можеш и да ћутиш,
Видим да си баш – наш.
Све узми, не штеди, –
Песмом ћеш да плаћаш.

Друговима по оружју

Другови!
Пријатељи моји драги!
Ви, верно, очајавајући чекате
Песме од мене
О делима ратним,
Које сам обећао да читате?

Ми смо сви јасно лутали
У смрти,
Једном крштени ватром.
И нисам заборавио обећања, верујте,
Као што ви, –
Нисте заборавили о свему том!

Сећам се извештаја бригаде,
Довека уснувше деце.
Под срцем мојим
Ознаке метака
До данас повремено горе.

До данас делови немачке гранате
Не дају ми на леђима да спавам.
И тешки балван
Над гробом брата
Дисати ми не да.

Не! Ја нисам заборавио,
Иако бих и желео
О много чему, што знам,
Да не знам...

До данас призив наше давнашње
клетве
Деси ми се да понављам:

“За право дело
Без страха, без лењости
Кунемо се, до краја ћемо стајати!
Пре ћемо умрети,
Но на колена пасти!
Нећемо плашљиво лица скривати!”

1947

Руски људи

Избељује тамни траг,
Светлуцају на јели иглице .
На црну земљу
Храбро
Слећу крупне пахуљице.

Куће,
Низије,
Брда
Дан је великодушно украсио.
У част завршетка чишћења
Празник је у колхозу освануо.

Веселити се често
Не можемо,
Верни пријатељи, –
Рођена добра лица,
Рукама много радимо.

Како је много
Посла
И колико љубави људске
Какве земаљске бриге
На вашим плећима леже!

Мајке наше и сестре,
Браћо, очеви и деде,
Прошли сте ви
Несрећне даљине.
Истражили

Радост и невоље.

Прошли сте.
И нисте се уморили
Од ношења огромних студи!..
Није тачно,
Да сте од челика,
Ви сте само – руски људи.

1962

Мајчински хлеб

П. Виходцеву

У руској дивљини сам растао.
Коракнеш –
И право си у дворишту
Леска до маховина,
И туга бреза,
А даље –
Град одлазећих
Лепета крила.

У селу –
Двадесет пет дворишта,
За детлића –
Превише низија,
За све –
Четрнаест крава
И седам грла
Остале стоке.

Народ –
До слепца слепац,
А децу сваке године рађају!
Како су живели?
Свакако:
Овако и онако –
Но сви су поумирали, једнако.

Велика, скоро као деца –
Дела:

Не као сада –
Не за плате.
Нама је дадиља
Улица била,
Грмље – мајка,
Поље – отац.

Како да се сећамо зиме?
Мећава је лила по мочвари.
Зима ни ситоме
Није мајка,
И голоме
Није тетка.

У пролеће смо се хранили трстиком,
Клицама раним,
Киселицом,
А када отопли –
Хлебом,
Али више од свега
Водицом.

Зато ће већ лето
Деци
Даровати јагода и ораха,
И птичје песме у зору,
И слободу сунчевог смеха!..

Нас је у људе извела
Русија
Свом строгошћу
Земље и неба.

Нека је хлеб њен и црн био,
Нека!
Али никада
Горак није био!

1962

Признање

Певам, Русијо, са веком заједно
Светог датума,
Благих вести дана надолазећих.
Твоји су путеви и твоја поља,
Дворци пресветли и куће,
Светло не црнећи, таму не белећи.

Ја овде нисам славе ради,
Таква је ствар:
За кратак мој век су ми драги
Били песме
дуга и части.
О, када би је ти запевала,
Поверовала би: песме има!

Поткачивао сам се, памтим, знам –
И падао сам болно.
Али никаква "кућа на крају села",
Црна она или бела била,
Мени, невољно или вољно,
Никада с краја није била.

Биљем није зарасло било,
Није се повукло.
Зло страшно и просто зло,
Што би пренети требало,
О том ћутим, о том се молим вечно.
Као ја теби – ти ми опрости!

Ти све о веку, Русијо, знаш –

Сваку ситницу;
Памтиш, не заборављаш,
Шта је шта и шта води к чему,
Са којом певати треба ценом
И шта је коме потребно.

1960–1972

Песници

Слободе смо и ватре проводници
Са забринутим отвореним срцем,
Само смо дете постало оцем,
Надамо се – који век! – зорици!

Срце плаше глувонеме ноћи,
Сваком зраку живота брига је ту, –
И крв се стегла, запекла у року,
Као ратник мач ће свој подићи.

Узлетевши песмом, не робови –
Јединствена из награда – награда!
Ништа више нама не треба сада.
И увек је тако. И нико нови.

Не купују нас долар ни рубља,
Ни слава, ни цикути царске чаше:
Курс је на зору!
А смрт је израз бесмртности наше,
И није Песник са круном краља.

1994

Партизан

Антонини Ивановој

Та, смејте се, ђаволи,
Ил` плачи, друже сад, –
Није ми лако, верујте,
Данас ја – нисам ја.

Моју браните смену,
Без ругања гинем...
Не знам кад ћу постати
Налик себи опет.

Шта ми се догодило,
Како настрадах ја –
Уби ме експлозија,
Дошло је до квара.

У болницу да идем –
И не могу кљакав...
Био сам борац, браћо,
Бам! – и сад никакав.

И теби ту на возу
Скачу вагони –
Не строго, већ бојазно
Сјају куплети.

У доброздравом Пскову
Дар ми добри дан.
Сусрет нам за том речју

У џеп погледај.

Је ли тај дебели враг,
Фриц с коњском њушком,
Јуче ме из заклона,
Спази погледом?

Нећу стварати песме,
Ни бој туђи бојем.
Под звезданом висином
Себе не познајем.

1994

...Бели и не тихи

Бели и не тихи,
Мразовит огањ –
Зима – декабристка
Легла на Шелањ.

К`о мрља у уху,
Шелањске звоне.
Зубата мећава –
На две обале;

Кружи свуд и прети:
„Где ћеш? – убићу!..”
– „Немој да се љутиш:
Тебе волећу.”

1975

...Бива тако

Бива тако:
У јул знојави
Урони јасен
Пожутели лист –
И постанеш одједном
Неспокојан,
И дан већ
Није светао тако.

У маглици теже,
Небо строже,
Тамније,
Трска је замишљена.
И осетиш горућом кожом,
Као остаје већином
Тишина.

Чујеш:
Осетљива јасика
Баца у лаж
Шумски мир,
Краде се
Мрачном низијом
Нестални ветар–листобој.

Видиш:
Иде птица у јато,
Вода је хладнија,
Бор је плављи...
И одједном

Брига се гнезди
У души распухнутој твојој.

И ти схватиш:
Не ћути време,
Оно
Пази одживеле
И, као са листом,
Поступа са тима,
Који му на путу
Стоје.

1962

...Велик залазак – вече мало

Велик залазак – вече мало
Пало, гори низ обалу.
И овај одјек закаснели
На црном и розе снегу.

Тако драги и усамљени,
Што је бескрајно чекао,
И недосежно и далеко –
Рођен, дис`о, отплакао.

У шуми, к`о лед укочени,
У рову, дубоком, немом,
На крилу неба јарко–белом...
Греју се незгорелим стихом.

1982

Деветог маја

Гореле душе, крв лила
Сила мрвећа, паклена.
Но није све узео гроб,
Гробница братска отужна.

Ево и ја – зашто? не знам,
Чијом молитвом? не знам то –
Опасан идем ја Мајем,
Очаравам се Победом.

Шта са тим, што туђи челик
Гори и зри под ребрима, –
Не том, мени вода жива
Тече: – Здравља вам доброга!

1995

...Шта је то у теби

Шта је то у теби,
Неисказива снежности?
Чиме ме привлачиш?
Чиме ме држиш?
Чак и љути стид твој је –
Нежност сна,
Чак и тама твоја је –
Настанак дана!

Около је
Уједајућа мећава.
Мало је прошло подне –
А на небу – залазак.
Имам само тебе.
Неми круг,
Откривене туђине стопуће.

Сељаци
Не ратују у разговорима:
Више слушају,
Пуше,
Ћуте,
Али теби новости добрих
Гомила је
И без речи
Њих очи разумеју.

Праћење у нови клуб
Неће отказати:
“Земљаку–стихотворцу

Поштовање!..”
Гутљајем добродошлице
Поштоваће,
Дословно усталост дневну
Урачунати неће.

Ни речи
О својим проблемима,
Дословно судба,
Као празник, слатка,
Дословно у лица им
Наборе горке
Није наштампала животна рука.

Нема сврхе
Са јучерашњим се секирати:
То што је било:
Биљем је прорасло.
Данас
Звездом новом горди се
Окрилатило наше село.

1962

...Ово је већ много

Сергеју Јесењину

Ово је већ много –
Даљина, тишина,
И чиста је стаза, –
Наша отаџбина.

И другога пута
Не могу да бирам.
Мирно и лилаво
Сија борова рам.

На пољу безгрешном
Сенице, зимовке,
У јарцима снежним
Пламен је зоре.

И добро и ново,
И светло до суза.
Не жбун већ – обнова,
Не дан – ево мраза.

Нема дражег дара
Срцу и разуму.
Растужи се жарко
У ту сиву зиму.

Ја, до дна, пролећни,
Заволео сам жал:
Што нисам Јесењин,

До боли ми је жал`.

Гледа јела строго,
Милост затајила...
Мира теби, драга,
Отаџбино мила!

1970

...Спава земља огромна и тужна

Андрeју Јармуљском

Спава земља огромна и тужна.
Звезде. Бескућнице. Безразложна.

Пролетела ноћ кроз црни омот
То је Млечни пут, а не пут у дом.

Замотав и тму на раскрсници
Штити ветар сиров к`о мрвице.

Буљина и рида и смеје се,
Као да дух ноћу провлачи се.

Пуцкета сува шаш недубоко...
Звездом се грејати! Да, високо!

1994

...Поље чита напамет песме

Поље чита напамет песме,
Безбрижно жална бусијо,
О, Русијо!

Сунце и звезде и траве твоје,
Облаци, снегови и поток брују –
Као славујии.

Чуо сам ја, родивши се тек,
Тиху реч моје Отаџбине:
Жива заувек!

1975

Беларус

Василију Захарову

Кажу за тебе, да си Бела Рус.
Тако или не, ја судити нећу.
Теби се посрећило, голубице,
Русији си љубави дала варнице,
Дала си им неизмерне дарове –
Бруђу буљбу, шумске утехе,
Лепотицу моју немерљиву,
Простоту твоју неупоредиву;
Открила си своје лице вековно:
Ни мир, ни сузе, све је – привремено.

1994

Бабушка

Био је мој деда
Тврдоглав и коврџав,
Карактером крут,
На руку тежак.
Попије, дешавало се, –
Ђаво му није брат:
Зачудио се,
Збунио,
Пошао!..

И уради нешто тако
Напржен,
Да пола година касније уздише.
Погурен...
Растом је био деда
Баби до рамена,
Од нужде,
Као сенка сува.

Ни кочија није имао,
Ни дворишта.
Резбарио је за храну
Без одмора, све дане.
И све то у капуту
Једино му добро –
Седамнаест грла деце.

Но није он туговао,
Радан и прост,
Није туговао,

С бедом је живео, дружио се.
Док одједном
Секиром грофу не запрети:
„Не гурај, псу, нос!..“
И због тога у Порт–Артуру
Бујну главу је положио.

Бабушка је остала
Осамнаеста сама:
Најстаријем – петнаест,
Најмлађем – година дана.
Како год било –
Ово је резултат:
Земље – десетина,
Долина и песак.

Грофовски чиновник
Лично је дошао:
„Бићеш куварица!
То ти је поклон!
Гриша твој је безбожник,
А за веру је пао...“
Само је рекла тад:
„Излази напоље сад!“

Било како било –
Ваљало је живети:
Умрети
Никада није касно, –
Децу треба гајити,
У људе извести.
Не прође ни година –

Ето
Нова невоља!

До последње цигле све
Појео је пожар:
Изгорео је мачак,
И безрога коза.
Прихватила је,
Преживела и овај ударац.
Само су дубље упале
Очи тужне.

До деветсто седамнаесте –
Дванаест година!
Лако је рећи,
А како преживети!
Од рада црна је постала
Светлост,
Као да је чађ на њу пала.

Ледило се срце
Од туге и брига.
Ињем
Пре времена забелеше поља.
Али ето
Стиже и седамнаеста,
Тежину земну
На делове разби!

Процветало је село,
Закипела душа:
Ни задршке јој,

А ни греха!
У омражене дворце
Бака је дошла –
И разлетела су се крила
Црвенога петла!..

А онда је на скупу
Говорила сељацима –
Није из књиге читала, –
Неписмена је била:
„До земље поклон
Друговима бољшевицима
За праведни суд,
За добра дела!

Да нема њих,
Сви бисмо пропали,
Све би уништио
Гроф – душеубица.
Совјетска власт,
Наша је власт,
Манифест њен
Нема ко не воли!

И прва за Совјете!
Дајте манифест!
Иш, ти, оловко,
Потопила се!
Не умем да пишем,
Ставићу овде крст...”

Мислила је стара жена

Да је неписмена.

1962

...На белом свету једна је истина

На белом свету једна је истина –
Дану
горења – нема.
И како данас,
Тако и сутра –
Са нама је светло сунца.

Тмина неће поплавити
никаква
ни свих ватри
Пожара.
Не гледај тако хладно,
Драга,
Не гори мене.

Бука дана,
Пролећном дану слична,
Као извор бежећи,
Расуо се,
Лије
на време налик, –
присутним облацима.

Чак је облак јасан:
У њеном разливању,
Видиш,
Бљесак је и смех.
Чува август дуге на њиви
Свима,
али не за све.

Разумем:
Догорење лето.
Зашто због тога туговати?
Време је
Уместо песме наше
испеване –
Нову ћу написати.

Дани септембра –
Нису јој рокови.
Уздах –
није лед у грудима.
Не зови назад, –
Не уклапа се у песму.
Шта је то пред нама?

1975

...Догорела је јесен

Догорела је јесен
Ретко зеленило,
Под ногама је лед
Танко зазвонио.
Вече црвеним крепом
Облаке испрскало,
Ждралови потонули
Полако и ниско.
У бескрајним жетвама
Смрзнут је пропланак.
Забављао се ветар
Радостан и лак.
Шалио се са трском,
Љубио јасике...
Крају мој нечујни,
Омиљене слике!

1962

У извидници

Ни звезда, ни месеца –
Само млечна маглица,
Оштри ветар веша се...
Оj, топлото, са срца.

Искрица је плашљива,
Ватрица је баш танка,
Песмица је ћутљива,
Радости моја звонка!

Удар канџи вечери,
У образ снега шарке...
Не стављај ми на плећи
Те руке своје жарке;

Не питај – не говори,
Зашто сам растужен;
Зар се речју измери
Дубина туге, друже!

Јако је заболело,
Љуто је погодило!
Иза леђа – не зида,
К`о да је утихнуло.

Наслонити се мало, –
Шта би друго могли ми:
Чујеш, колико смеха,
У сусрет – звуждука, тми?

Али ниједне жалбе
Зуби не пропуштају:
Све наде Отаџбине
На нас сад рачунају!

Псковшчина,
1942

Унуку

Одлучи се: раскршће, а не распеће
И не душом скрвнуће.

Душу наоблаченој – просторне воље
У широко поље.

Ширина руска није ограничење,
већ Ослобођење.

Усуди се: бескућство, страх и умор –
Нису ти зазор.

Добро и зло – под пажњом строгом
Ухвати руком!

1998

Дивље јабуке

На ветру се зањивале
Две риђе јабучице:
Да ли је добро или лоше –
Само смо ми преживеле.

Од домаћинства живога,
Сем нас – нема дрвета.
Да ли је добро или лоше –
Надаш се, док је живота.

1995

Зима 1993

Заплакале су брезе:
– Обманула нас зима,
Богојављенски мрази –
Топлота три степена.

Заледило се срце:
Насупрот очигледном –
Љубављу се не згрејеш.
– Русијо, шта је с тобом?

1994

Зимски пут

Озебла је ракита
То је стота врста.
Немирно и срдито –
Ветар је изнад моста.

Димним честаром тоне
Сенка крупног човека.
Смирили су се коњи,
Кругом – гомиле снега.

Погрбе се сметови,
Бразда се површина...
„Што сте стали? Наставите!
Ноћ је. Ал` не одступајте!“

1985

Не спавај!

Трећу годину на родној земљи
Љуља се горећи ад.
Не сећам се,
У коју битку
По реду одлазимо сад.

Црн ли је дан.
Бела ли је ноћ,
Очима погледај –
Препознати нећеш...
На зениту су пушке
За пробоје,
А спавао би – не спавај.

Не скидајући своју униформу
С осољених и отечених плећи,
Право с хода, дим дишући,
У растреситу кашу ће лећи.

Не на дан –
Већ на час.
Но чујемо срца
Наређење за нас:

Не дремај!
Тако је одређено,
Пала браћа
Сва спавају...
А живима се кличе –
Ђаволски уморним!

Ради живота не спаваш
Војниче!

Соковска маховина,
1943

Одлазим

Одлазим кроз откосе
Право,
Одлазим, равнокос,
Далеко.

А около мене давнашња
Родбина:
Роде надвисује вишњар
Крошњама.

На путу дремају лозе,
Хмељ се вије,
Над изворoм дуговрати
Ждрал се мије.

Јутро прегршт искри баца
Путем језерским...
Ништа мени далеко није, –
Одлазим!

1947

Путник

Његов топот, гром копитима
Конопцем вуци – јача он.
Живети може чак претучен:
Биће пут. Не рачунај бол. –

...До искрице срцу верујеш

Дарији Григорјевој

До искрице срцу верујеш,
Урањаш у сунчеве кише.
И тако не знаш, шта све губиш,
И не знаш, да л` ћеш наћи више.

Па шта с тим, нека је и тако:
Зашто би ти и знала баш о том?
Дишеш, беде и лета су ту,
И диши. Размишљаћеш потом.

Схвати: ни пера, ни ваздуха!
У очима дубина пуза,
Ни то није рачун, ни кусур,
То је последња наша суза.

Не тугуј – то је посао пуст,
До исхода још је далеко.
Једном схватићеш ту суштину –
Тад испиј њено свеже млеко.

Џокер са заклапаном врбом,
Наљуби се сласно са зимом!
Ти си данас поново срећна –
Па се поклони своме драгом.

1994

...Нестала је мећава, уморна је зима

Нестала мећава, уморна је зима
Потамнели су мартовски снегови,
И сви покрети су се зауставили:
Ни санкама, ни пешке, ни у запрези.

Ни на пут поћи, ни припремити се,
Ни милости молити Христа ради.
До тебе се никако не може доћи.
Па узалуд кружим: к`о вук у опсади.

1994

...У плавилу месец зрели

На плавом месец зрели
Виси над земљама.
Ту гласић несмели
Сија путевима.

На сто путева разних
Као прст, он је сам.
Због тога је добар!
Тако неопходан!

Да ли он тебе тражи?
Ил` мени жал веје?
Испред ветар звужди:
„Сија, а не греје“.

1994

...Заруменео образ

Заруменео образ
Неваљали мраз.
У снегу дубоком
Мрзне се поље то.

Земљу завејало,
Оковало ледом.
Очишћене глатко
Врбе су над спрудом.

Мећава је развукла
Хаљину по лугу.
Тешко је, незгодно
Ходити по снегу.

А иза поља негде
Прста бојом крај,
Тамо зими и лети
Не пролази мај,

Али за боје југа,
Топлоту и свет
Нашу злу мећаву
Не дам ником!
ЊЕТ!

1960

Поговор преводиоца

Зашто је поезија Игора Григорјева блиска српском читаоцу?

Како је на нашим просторима било много ратова у прошлости, тако се и сачувало у свести савремених људи сећање на приче родитеља, бака и дека, дела из књижевности или света филма на те тешке тренутке. Деца се играју рата, што значи да имају свест о томе да рат постоји и како изгледа, а подсетићемо на један битан моменат у историји наших простора: деца из времена чувене винчанске културе се нису играла рата – њихово племе није ратовало.[2]

Песник Игор Григорјев је велики део свог стваралаштва посветио управо рату – догађајима током рата, експлозијама, погибијама и несрећи својих сународника, али и догађајима после рата, као последицама истог. Многе посвете песама су управо на име његових ратних другова, на које директно реферише и песма „Друговима по оружју".

Убрзо по упознавању са поезијом Игора Григорјева скоро истог тренутка сам одлучила да је преводим. Схватила сам да су тематика и начин писања Григорјева врло блиски српској поезији, стилу и исказивању емоција и тежњи, а спровела сам и мали експеримент. У друштву својих пријатеља,

[2] За више информација о винчанској култури: http://virtuelnimuzejdunava.rs/srbija/kulturno-nasledje/arheoloska-mapa-dunava/vinca.65.html (16.1.2020.)

љубитеља поезије, прочитала сам превод Григорјевих „Песника" и чекала њихову реакцију. Прво реакција им је била да је песму написао неки наш сународник, потом су питали да ли сам песму написала ја. Тек на трећем месту су почели да сумњају да је у питању неки руски песник, знајући да ја преводим с руског.

Дакле, схватање рата, као највећег зла које може да се догоди у животу човека, али и времену када треба да будемо храбри и пожртвовани, већ смо закључили да је врло блиско српском схватању. Такође и Григорјево схватање поезије, као стваралаштва, потпуно је разумљиво и другом песнику и обичном човеку. Пркосна осећања попут: „Не купују нас ни долар ни рубља", или „Слободе смо и ватре проводници"[3] буде онај хајдучки пркос наших предака у нама и жељу да будемо „кадри стићи и утећи".

Излишно је и причати, то је вишеструко доказано на многим примерима и искуствима, колико су сличне руска и српска култура, па се та очекивана сличност сликовито оцртава и у делима Григорјева. Ипак, обратила бих посебно пажњу на дескриптивне песме у овој збирци, на описе њива и ливада, росе, неба[4], месеца, воде и зоре (и њиховог значаја у романтици[5]), опис руских сународника[6], вредних и радних, који муком долазе до хлеба[7]. То су

[3] Стихови из песме „Песници".

[4] Из песме „У њиви".

[5] Из песме „За Диану".

[6] Из песме „Руски људи".

[7] Из песме „Мајчински хлеб".

скоро идентичне песничке слике, које се јављају и у српској поезији.

Будући да је у предговору било више речи о животу и судби самог песника, нећу се враћати на те биографске чињенице, већ ћу своју реч искористити само да дам препоруку на читање поезије Игора Григорјева, сведока и борца једног времена. Такође предлажем читаоцима и љубитељима руске речи да прате званични сајт и књижевне конкурсе за награду имена Игора Григорјева[8]. Желим да сви читаоци приступе овој књизи са отвореним срцем и без предрасуда, увек имајући у виду време и народ који је у њему живео.

Захваљујем се оцу Григорију Григорјеву, протојерају, настојнику храма Рођења Јована Претече у Јукама, сину песника и човеку великог професионалног знања и искуства, на омогућењу да ова књига види светлост дана. Такође, захваљујем се књижевници и публицисткињи Наталији Совјетној, председници организационог комитета књижевног конкурса имена Игора Григорјева, на великодушној подршци и саветима у изласку ове књиге.

мср Дајана Лазаревић

[8] Званични сајт сећања на песника и борца: http://igor-grigoriev.ru/index.html (16.1.2020.)

БИОГРАФИЈА ИГОРА ГРИГОРЈЕВА

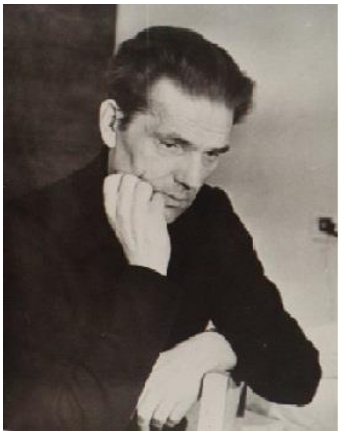

Григорјев Игор Николајевич (рођен 17. августа 1923. године у селу Ситовичи, Порховског округа Псковске области; преминуо 16. јануара 1996. године у Петербург) – био је руски борац и песник.

Песников отац, самоуки песник–сељак, током Првог светског рата, био је храбар ратник, Георгијевски каваљер, учесник Брусиловског пробоја. После рата живео је у селу, био је пастир. Мајка је, напротив, постала активна учесница у изградњи новог живота, повезала је своју судбу са сеоским активистом.

Неколико година пре рата, Григорјев се са оцем и млађим братом Лавом преселио у засеок Пљусу, где је завршио десетогодишњу школу. Живели су, по речима песника, напола сити, зато

„нису са братом обилазили комшијске баште и њиве.”

Григорјев се заинтересовао за поезију веома рано – већ са пет година, када га је његова сестра научила азбуку. Прочитао је песму у некој збирци, која га је погодила: радило се о истој шуми, близу које је стајала њихова сеоска колиба и која је „била пријатељ и други дом” (Автобиография // Родние Дали. С.122).

Године 1941, када су у родну земљу дошли фашисти, Григорјев је водио пљуску организацију отпора, у коју су били укључени и његови вршњаци. У предговору збирке „Жеђ” (Жажда) је написао: „Када су нацисти заробили моју помоћницу и верну пријатељицу, Љубов Смурову (то се догодило у засеоку Пљуса 11. августа 1943. године), мој брат и ја смо побегли у партизане.”

После рата, Григорјев се бавио ловом у костромским шумама, радио је као фотограф у Вологодској области, као геолог у Прибајкању.

Године 1956. у новинама „Псковскаја правда” (Псковская правда) објављене су 3 Григорјеве песме. Од тог времена поезија је постала његова основна професија. Објављивао је у часописима „Звезда” и „Нева”, у новинама и збиркама, а веома се бавио преводима песника Естоније, Белорусије, Летоније и Азербејџана.

До своје прве књиге песама, „Родне даљине” (Родимые дали, 1960 ишао је дуго и тешко), али после ње су изашле једна за другом Григорјеве песничке збирке: „Јутра и врсте” (Зори да версты, 1962), „Листобој” (Листобой, 1962), „Срце и мач”

(Сердце и меч, 1965), „Горке јабуке” (Горькие яблоки, 1966).

Године 1967. догодио се нагли преокрет у животу Григорјева: вратио се у Псков, где је створио и руководио Псковском књижевном организацијом. Морао је да ради у непријатељској атмосфери. Уцењивали су га чињеницом да не поштује „правила соцреализма”. „Моја сабраћа по перу нису делили славу Пскова”, са горском иронијом је говорио Григорјев. Здравље му је тада већ било нарушено.

У издањима Москве и Лењинграда наставиле су да излазе књиге Григорјева: „Брига” (Забота, 1970), „Не престајем да волим” (Не разлюблю, 1972), „Красуха” (Красуха, 1973), „Жеђ” (Жажда, 1977), „Путања” (Стезя, 1982), „Руска лекција” (Русский урок, 1991), „Кога волим” (Кого люблю, 1994), итд. Две књиге су објављене постхумно: „Звона: Песме о рату и Победи” (Набат: Стихи о войне и Победе, 1995) – у Пскову, „Бол: Изабране” (Боль: Избранное, 1995) – у Санкт Петербургу.

Иако је напустио руководеће место, Григорјев је фактички остао вођа псковских писаца. Његова духовна великодушност није имала границе. У Пскову и након његове смрти, вечери посвећене његовој поезији и даље се одржавају.

Поезија Григорјева је упечатљива по језику и стилу, који укључује у себе и модеран, жив говорни језик, и традицију усменог народног стваралаштва и руску књижевну класику. Григорјев је припадао управо тој плејади песника (А. Јашин, С. Викулов, Н. Рубцов, итд.), који су поставили „строго питање” – бити или не бити Русији?

Син песника, Григориј Игорович Григорјев (старешина храма Иоана Претече у Јукама, рођен у браку песника са Белорускињом Даријом Григорјевом) написао је о песмама свог оца: „У њима је истински бол и крик руске душе! Ко је од данашњих песника у таквој дубини схватио изворе Руске земље? У његовим песмама је сплав времена, њихово нераскидиво јединство... Његове продорне линије буде успавана срца, за разлику од свих могућих успаваних маршева” («Крутая дорога», С.4).

Григоријева поезија учи о неумољивој борби против зла, о добру, односу према људима без користи; крвној везаности за родну земљу – “малу” отаџбину; поштовани став и сажаљење према природи, према свему што постоји; способност да се одупре невољама и поднесу било какве недаће.

Сваке године додељује се Меморијална медаља „Песник и борац Игор Григорјев (1923–1996)” заслужним трудбеницима културе, књижевницима, педагозима, као и проучаваоцима дела Григорјева.

Порекло текста: Фонд сећања на песника Игора Григорјева, Санкт Петербург

Више информација о песнику и раду фонда може се пронаћи на: http://igor–grigoriev.ru/

Биографија преводиоца

Дајана Лазаревић је рођена 12.03.1993. године у Шапцу. Завршила је основне (2016) и мастер студије (2017) на Филолошком факултету Универзитета у Београду. Члан је Удружења књижевника Белорусије од марта 2019. године.

Пише поезију и прозу и преводи. Објавила је три збирке песама: „Кроз простор и време", 2011, „Стазе звезданог бескраја", 2012, „Странац", 2014, и роман „Магловити пут талената", 2015, духовну биографију „Отац Арсеније – сећање на духовног оца", 2016.

У 2017. години објавила је, уз помоћ Амбасаде Белорусије у Београду, збирку поезије „Венац" белоруског класика Максима Богдановича, коју је превела на српски језик. Са белоруског је још превела и објавила: „Шушкало и његови пријатељи" Аљеса Карљукевича (2018), „Песничке игре" Виктора Кажура (2018), „Вишње цветају" Сергеја Пањизника (2019), „Мелодије ноћи" Валерија Тургаја (2019), „Уочи Божића" Марије Богданович

(2019), „Пречиста киша” Марије Кобец (2019), „Извор господара Јелских” Аљеса Карљукевича (2019), „Крај света” Аљеса Бадака (2020), „Сунчев зечић” Светлане Бикове (2020). Каталог „Српска књижевност у Првом светском рату”, у издању Народне библиотеке Србије, превела је са српског на белоруски језик (2018), „Мајски цвет” Бранка Шкорића на руски језик (2019). Превела је и неколико књига са руског језика.

Круна Дајаниног бављења превођењем свакако је антологија: „У сусрет духу – антологија белоруске хришћанске поезије”, чији је састављач проф. др Иван А. Чарота (2019).

Добила је велики број књижевних награда у земљи и иностранству, њена дела и преводи су објављивана у бројним часописима и зборницима литерарних радова.

Носилац је похвалнице имена Франциска Скарине, коју је доделио Министар информисања Републике Белорусије А. Карљукевич, за досадашњи допринос на учвршћивању књижевних веза између Белорусије и Србије, 2018. Понела је и Диплому сарадника Књижевног Музеја Јанка Купале у Минску 2018. године. У децембру 2018. године добитница је награде имена Чингиза Ајтматова у Минску. У новембру 2019. године добила је награду Удружења књижевних преводилаца Црне Горе, за преводилаштво са руског и белоруског језика и грамоту Удружења песника „Свежи поглед” са Неве.

Дајанина дела су превођена на енглески, француски, руски, белоруски и малајски језик.

Игор Н. Григорјев – песник и борац

Садржај

БИО ЈЕДНОМ ЈЕДАН ПЕСНИК 7
У пролеће 14
Красуха 15
...Прелива се љубичаст мрак 16
Белорусија 17
За Диану 18
Партизанска прича 19
Цвет 25
У њиви 26
Код својих 27
Друговима по оружју 28
Руски људи 30
Мајчински хлеб 32
Признање 35
Песници 37
Партизан 38
...Бели и не тихи 40
...Бива тако 41
...Велик залазак – вече мало 43
Деветог маја 44
...Шта је то у теби 45
...Ово је већ много 47

...Спава земља огромна и тужна 49
...Поље чита напамет песме 50
Беларус 51
Бабушка 52
...На белом свету једна је истина 57
...Догорела је јесен 59
У извидници 60
Унуку 62
Дивље јабуке 63
Зима 1993 64
Зимски пут 65
Не спавај! 66
Одлазим 68
Путник 69
...До искрице срцу верујеш 70
...Нестала је мећава, уморна је зима 71
...У плавилу месец зрели 72
...Заруменео образ 73
Поговор преводиоца 75
БИОГРАФИЈА ИГОРА ГРИГОРЈЕВА 78
Биографија преводиоца 82

ИГОР ГРИГОРЈЕВ
Отаџбина срце милује

Наслов оригинала
Игорь Григорьев
Родина серде ласкает

Издавач
Удружење поетских стваралаца

За издавача
Анђелко Заблаћански

Изабрала и са руског превела
Дајана Лазаревић

Дизајн корица:
Дарија Г. Рибалтович
(Дарья Г. Рыбалтович)

Штампа:
Pharmalab
Београд

Тираж 300

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.161.1-1

ГРИГОРЬЕВ, Игорь Николаевич, 1923-1996

Отаџбина срце милује : избор поезије
/ Игор Григорјев ; превела са руског Дајана Лазаревић. - [Глушци] : Удружење поетских стваралаца, 2020 (Београд : Pharmalab). - 87 стр. : ауторова слика ; 21 cm

Превод дела: Родина сердце ласкает / Игорь Григорьев. - Тираж 300. - Стр. 7-13: Био једном један песник / Наталија Совјетнаја. – Стр. 75-77: Поговор преводиоца / Дајана Лазаревић. - Биографија песника: стр. 78-81. – Биографија преводиоца: стр. 82-83.

ISBN

COBISS.SR-ID